

30. januar 2026
Epx-sekretariatet

Kommissorium for opmandsfunktionen

1. Baggrund

Der blev den 18. februar 2025 indgået en politisk aftale om en ny erhvervs- og professionsrettet gymnasieuddannelse (epx). Aftalen er indgået mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Socialistisk Folkeparti og Dansk Folkeparti.

Den 11. juni 2025 blev den første politiske delaftale indgået om udmøntning af epx-aftalen, som omfatter etablering af et nyt uddannelses- og institutionslandskab på ungdoms- og voksenuddannelsesområdet. Omlægningen omfatter gymnasiale uddannelser (stx, hhx, htx), erhvervsuddannelser (eud), voksen- og efteruddannelser (fvu, obu, avu) samt gymnasiale enkeltfag.

Omlægningen af uddannelses- og institutionslandskabet skal ske med afsæt i overordnede pejlemærker, der er fastlagt i den første delaftale, som afspejler, at omlægningen er en kompleks proces med flere og til tider modsatrettede hensyn, hvor lokale udfordringer vil kræve forskellige løsninger.

Børne- og undervisningsministeren træffer beslutning om et nyt uddannelses- og institutionslandskab efter drøftelse med epx-aftalekredsen.

2. Proces for omlægningen

BUVM har opgaven med at koordinere omlægningsprocessen, som vil pågå i tre separate men sammenhængende og parallelle spor om hhv.:

- 1) udbud af gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser i og på tværs af byområder i et geografisk afgrænset område
- 2) udbud af gymnasiale enkeltfag samt
- 3) udbud af almene voksenuddannelser inden for dækningsområder.

Der træffes ikke beslutning i ét spor, før der foreligger en samlet løsning på tværs af alle tre spor.

Børne- og undervisningsministeren udpeger en opmand, som på tilsvarende vis som under kommunalreformen i 2007 samt ved etablering af fgu i 2017 kan understøtte lokal forankring samt hjælpe med at finde løsninger i forbindelse med eventuelle lokale uenigheder.

3. Formål og mål

Opmandsfunktionens formål er som uafhængig aktør at bistå institutionerne med at afklare spørgsmål og håndtere udfordringer i de lokale processer bl.a. via forskellige grader af dialog og konkret samarbejde med institutionerne.

Målet er at bidrage til, at de lokale processer gennemføres som et konstruktivt samarbejde mellem de relevante aktører med afsæt i aftalens fire centrale pejlemærker og med fokus på, at resultatet af omlægningen understøtter en god geografisk dækning på økonomisk bæredygtige institutioner med socialt og fagligt bæredygtige uddannelser.

4. Opgavebeskrivelse

Aktivering af opmanden

Det er BUVM der koordinerer omlægningsprocessen, og opmanden kan ved behov og efter en konkret vurdering blive inddraget i den lokale proces efter anmodning fra BUVM. Institutionerne kan anmode STUK eller regionerne om bistand fra opmanden. Regionerne kan dermed indgå i koordinering af behovet og kan indstille til BUVM, at opmanden aktiveres. Hvorefter BUVM skal godkende det.

Opmandens beføjelser

Når opmanden er inddraget, kan vedkommende indkalde institutioner til møder og anmode dem om bidrag til analyser og forslag til løsninger.

Opmanden kan beslutte, at STUK deltager i opmandens møder m.v. som sekretariat for opmanden.

Opmanden kan på eget initiativ udarbejde forslag til skitser og konkrete løsningsforslag og forpligte institutionerne til at give konkrete tilbagemeldinger herpå.

Opmanden kan inddrage STUK som myndighed i sit arbejde i de situationer, hvor der fx. er uklarhed om det politiske aftalegrundlag eller de administrative rammer for omlægningsprocessen.

Opmandens opgaver

Opmanden skal i den lokale proces efter behov og i dialog med relevante lokale aktører understøtte, at der tilvejebringes det bedst mulige beslutningsgrundlag ved at bidrage til, at de lokale forslag til det nye uddannelses- og institutionslandskab ligger inden for de politisk aftalte

Opmanden skal i den proces:

- Gå i dialog med lokale aktører og give bemærkninger til de forslag om det nye uddannelses- og institutionslandskab, som præsenteres, og herunder bistå med at afklare spørgsmål og håndtere udfordringer.
- Bidrage til konkrete lokale løsninger i områder med lokale uenigheder og komme med forslag til henholdsvis placering af uddannelser og fusioner og spaltninger af institutioner, som hviler på et dokumenteret grundlag.
- Vurdere hvilke forslag, der vil være mest hensigtsmæssige ift. de udmeldte pejlemærker og hensyn.
- Gå løbende i dialog med regionerne og STUK om processen.
- Udarbejde anbefalinger til STUK for konkrete geografiske områder og institutioner, hvor opmanden har været involveret, og hvor der enten er opnået enighed, eller hvor der fortsat er uenighed.

Afrapportering

Opmanden skal løbende rapportere om sine undersøgelser til børne- og undervisningsministeren og vil på baggrund heraf ved afslutningen af mandatperioden skulle udarbejde en kort slutrapport med konklusioner, anbefalinger og evt. forslag til opfølgning ift. uddannelses- og institutionsplaceringer til børne- og undervisningsministeren ift. de konkrete cases, som opmanden har været involveret i.

5. Organisering

Opmanden arbejder uafhængigt, men sekretariatsbetjenes af Børne- og Undervisningsministeriet ved STUK, som bistår opmanden med faglig og administrativ støtte, herunder data og analyser, planlægning af møder, dokumentation og udarbejdelse af løbende rapporter og slutrapport.

6. Økonomi

Opmandens honorar er fastlagt til 500 kr. pr. time samt udgifter til kørsel i egen bil til lav takst, overnatning og forplejning.

Ift. overnatning og forplejning skal udgifterne ligge inden for rammerne af gældende regler/cirkulærer fra medarbejder- og kompetencestyrelsen.

7. Tidsplan og ophør af opmandens virke

Børne- og undervisningsministeren udpeger opmanden, som begynder sit virke den 1. marts 2026.

Opmandens funktionsperiode varer indtil, der er truffet endelig godkendelse af uddannelses- og institutionslandskabet, herunder udbudsplacering af epx, gymnasiale enkeltfag og almen voksenuddannelser. Forventeligt afsluttes denne proces i 1. kvartal 2028.